

U 37/2013 rd

**Statsrådets skrivelse till riksdagen om ett förslag till
Europaparlamentets och rådets förordning (*djurhälsa*)**

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 6 maj 2013 till Europaparlamentets och rådets förordning om djurhälsa samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 13 juni 2013

Jord- och skogsbruksminister *Jari Koskinen*

Konsultativ tjänsteman Kajsa Hakulin

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIET

PROMEMORIA
EU/2013/0985**FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM DJUR-
HÄLSA**DOKUMENT
KOM(2013) 260 slutlig**1 Allmänt**

Europeiska unionens nuvarande regelverk för djurhälsa består av omkring 400 olika författningar, av vilka de äldsta är från 1964. Genom dessa författningar ville man undanröja djurhälsorelaterade handelshinder i avsikt att harmonisera handeln med lantbruksprodukter inom Europeiska ekonomiska gemenskapen. Till en början gällde harmoniseringen bestämmelserna för handeln med kött av nöt och gris samt rött kött, men efter att kontrollerna vid medlemsstaternas gränser hade upphört 1993 harmoniserades all lagstiftning med anknytning till bekämpning av djursjukdomar.

Den gällande lagstiftningen omfattar såväl minimikraven när det gäller bekämpning av djursjukdomar, identifiering av djur och registrering av anläggningar som villkoren som ska iakttas i handeln mellan medlemsstaterna och vid införsel till EU:s område. Här har de enskilda medlemsstaterna inte något spelrum. Hälsokraven som ska iakttas för sådana djurarter samt embryon och könsceller från dem som är av stor betydelse i handeln mellan medlemsstaterna bestäms genom direktiv. Med undantag för djur från vattenbruk rör direktiven inte medlemsstaternas interna handel.

Kommissionen publicerade ett nytt dokument som gällde EU:s strategi för djurhälsa i september 2007. Strategin har som mål att säkerställa folkhälsan och livsmedelssäkerheten, trygga de ekonomiska betingelserna för att idka jordbruk, förbättra konkurrenskraften samt samtidigt sörja för djurens välbefinnande och miljöskyddet. För genomförandet av strategin om djurhälsa publicerades en handlingsplan som innehöll 31 olika åtgärder. Den viktigaste åtgärden var en totalreform av regelverket för djurhälsa, i vilken dagens

splitrade lagstiftning sammanställs till en ny rättslig ram.

2 Förslagets huvudsakliga innehåll

Kommissionen föreslår en övergripande Europaparlamentets och rådets förordning om djurhälsa att ersätta bestämmelserna som gäller för närvarande.

Den föreslagna förordningens innehåll motsvarar huvudsakligen innehållet i de enskilda gällande författningarna, skiljaktigheter har beredningen dock försökt avlägsna genom att harmonisera bestämmelserna till en samordnad helhet. Därtill har de olika parternas ansvar och skyldigheter klarlagts. I förslaget har intagits några nya bestämmelser, som utreds mera ingående nedan.

Förslaget innehåller flera nya bestämmelser som överför behörigheten att anta delegerade akter och utfärda genomförandeakter till kommissionen. Behörigheten i fråga om delegerade akter ska ges tills vidare med undantag för de bemyndiganden som föreskrivs i förordningens del IV avdelning III och som ska gälla i fem år. Dessa bemyndiganden ska gälla sådana djurarter, för vilka kraven enligt den föreslagna förordningen blir helt beroende av bestämmelser på lägre nivå.

Genom förslaget upphävs sammanlagt 28 rådets direktiv, 6 rådets beslut, två Europaparlamentets och rådets förordningar och en rådets förordning.

Förslaget utgör en del av ett lagpaket, som dessutom inbegriper en omfattande översyn i avsikt att reformera lagstiftningen om offentlig kontroll, växters hälsa och växtförökningsmaterial.

Förordningen omfattar sju delar.

Del I: Allmänna bestämmelser

Genom den föreslagna förordningen fastställs EU-lagstiftningens allmänna principer för god djurhälsa. I den förenas åtgärderna som gäller såväl landlevande som vattenlevande djurs hälsa. Dessutom föreskriver del I om prioritering och förtecknande av sådana sjukdomar, som sannolikt kan få betydande konsekvenser för bl.a. folkhälsan, jordbruksproduktionen eller miljön. Som en ny sak har i förordningen intagits skyldighet för djurägare och övriga aktörer att skydda djuren mot smitta i behövlig omfattning. Till aktörernas skyldigheter hör dessutom att inhämta grundläggande kunskaper om djurhälsan.

Del II: Anmälan och rapportering av sjukdom, övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status

I del II preciseras skyldigheterna avseende anmälan och övervakning i samband med djursjukdomar. Som en ny sak har i förordningen intagits aktörernas skyldighet att övervaka djurens hälsostatus. Aktörerna ska också sörja för att en veterinär besöker anläggningen tillräckligt ofta och kontrollerar hälsostatusen hos djuren i anläggningen samt ger råd hur de kan skyddas mot smitta (s.k. djurhälsobesök). Förordningen ger också möjlighet att utifrån en riskbedömning godkänna mera allmänt delområden, som är i en bättre situation än övriga anläggningar.

Del III: Medvetenhet om, beredskap för och bekämpning av sjukdomar

I del III sägs vidare att medlemsstaterna måste göra upp beredskapsplaner för vissa sjukdomar och öva på genomförandet av dem. Delen föreskriver också om principerna för vaccinering samt användningen av banker för antigener, vacciner och diagnostiska reagenser. I delen ingår ytterligare bestämmelser om bekämpningsåtgärder som tillämpas vid ett misstänkt eller bekräftat utbrott av vissa sjukdomar. Bestämmelserna motsvarar i stort sett den gällande EU-lagstiftningen.

Del IV: Krav avseende registrering, godkännande, spårbarhet och förflyttningar

Förslagets del IV är uppdelad i tre avdelningar med skilda bestämmelser för landlevande djur, vattenlevande djur och andra djur. I avdelningarna om vattenlevande respektive landlevande djur ingår bestämmelser om system för identifiering och registrering, med vilkas hjälp det är möjligt att identifiera och spåra aktörer, djur och anläggningar. Dessa avdelningar föreskriver även om att införa system, som gör det möjligt att spåra landlevande djur samt embryon och könsceller från dem som överförs inom och mellan medlemsstaterna samt om införsel till EU:s område.

I förslaget ingår ett nytt krav, enligt vilket uppgifterna om alla anläggningar och transportörer ska vara tillgängliga för de andra medlemsstaterna och allmänheten. Tidigare har kraven på att de ska finnas tillgängliga gällt endast vissa sådana aktörer och anläggningar, vilkas verksamhet har förutsatt godkännande eller tillstånd. Om tillgängligheten till registeruppgifterna bestäms närmare genom en delegerad akt.

Del IV föreskriver också om kraven med avseende på djursjukdomar när djur och produkter av animaliskt ursprung överförs från en medlemsstat till en annan. Bestämmelserna motsvarar ganska långt de nuvarande bestämmelserna om handel mellan medlemsstaterna. Genom bestämmelser på lägre nivå är det dock möjligt att avvika från de allmänna bestämmelserna i sådana fall, som inte är förknippade med risk för att några djursjukdomar sprids. Undantagen gäller exempelvis förflyttningar av djur i samband med vetenskaplig forskning eller något evenemang i närheten av medlemsstatens gräns. En ny sak i bestämmelserna är ett bemyndigande att bestämma villkoren i fråga om djursjukdomar vid förflyttning av vilda djur från en livsmiljö till en annan. För närvarande har medlemsstaterna behörighet att bestämma villkoren i fråga om djursjukdomar vid införsel av vilda djur.

Den föreslagna förordningen gör det möjligt att bevara de tilläggsгарантиer avseende vissa sjukdomar som har beviljats medlemsstater på basen av nationella utrotningspro-

gram som har godkänts av kommissionen. Förordningen gör det dock inte möjligt att bevilja tilläggsgarantier för sjukdomar på basen av ett nationellt kontrollprogram för sjukdomar. Finland och Sverige har beviljats tilläggsgarantier för salmonella på basen av nationella kontrollprogram. Särskilda bestämmelser om bevarande av dessa tilläggsgarantier finns dock i artikel 9 punkt 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen.

För vattenlevande djur gäller villkoren med avseende på djursjukdomar överflyttningar mellan zoner där hälsotillståndet är olika, även inom medlemsstaterna. De föreslagna bestämmelserna motsvarar i stort sett de nuvarande, men i dessa har intagits krav som även gäller överflyttning av vilda vattenlevande djur. För närvarande hör det till medlemsstaternas behörighet att bestämma om dem.

Den tredje avdelningen om andra djur har tagits med med tanke på att det i framtiden kan uppstå nya hot och behov av regelverk beträffande dessa djur.

Del V: Införsel till unionen och export

I del V fastställs de normer och krav som måste uppfyllas av tredjeländer som sänder djur, embryon och könsceller eller annat material som kan sprida djursjukdomar. Dessa bestämmelser motsvarar i stort sett den gällande lagstiftningen. Som en ny sak har i förslaget intagits minimikrav för export till länder utanför EU.

Del VI: Nödåtgärder

Förslagets del VI föreskriver om förfaranden som ska följas i nödsituationer för att säkerställa snabba och enhetliga reaktioner på EU:s nivå. Dessa innebär endast ett fåtal ändringar i förhållande till den gällande lagstiftningen.

Del VII: Gemensamma bestämmelser

Förslagets del VII föreskriver om förfarandet vid antagande av delegerade akter, skyl-

dighet för medlemsstaterna att lagstifta om påföljder i fall att bestämmelserna inte iakttas samt specificerar till vilka delar medlemsstaterna kan lagstifta om nationella krav som är strängare än kraven i förordningen.

Del VII: Övergångs- och slutbestämmelser

Förslagets del VIII specificerar vilka författningar som upphävs genom förordningen samt föreskriver om vissa övergångsåtgärder i anknytning till upphävandena. Förordningen avses träda i kraft den tjugonde dagen efter att den har publicerats i EU:s officiella tidning, och den ska börja tillämpas efter 36 månader från att den trädde i kraft.

3 Förslagets konsekvenser

3.1 Konsekvenser för lagstiftningen

Eftersom förslaget gäller en EU-förordning ska den direkt tillämpas på lagstiftningen.

Till den del genomförandet förutsätter åtgärder på det nationella planet företas dessa med stöd av lagen om djursjukdomar (55/1980), lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010), lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996) och lagen om veterinärvård (617/1997).

3.2 Ekonomiska konsekvenser

Förslaget har inte några större ekonomiska konsekvenser för näringen eller myndigheterna, eftersom största delen av bestämmelserna redan ingår i den gällande lagstiftningen. De nya bestämmelserna är till sin natur sådana, att de uppskattas ha obetydliga ekonomiska konsekvenser även om dessa kan uppskattas mera ingående först i ljuset av de delegerade akterna och genomförandeakterna. Förpliktelsen om obligatoriska djurhälsobesök i förslagets del II är ny och kan innebära att ärenden som anknyter till obligatoriska djurhälsobesök måste avgränsas från det nuvarande stödet för djurens välbefinnande, som har betalats för veterinärens hälsovårdsbesök.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till subsidiaritetsprincipen

Den rättsliga grunden för förslaget är artiklarna 43.2, 114.3 och 168.4b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Förslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Statsrådet håller för att den rättsliga grunden för förslaget är lämplig. Förslaget kan anses vara förenligt med subsidiaritetsprincipen.

5 Ålands behörighet

Enligt 27 § 31 och 32 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet när det gäller att bekämpa smittsamma sjukdomar hos husdjur samt att förbjuda införsel av djur och produkter av animaliskt ursprung. Administrativa uppgifter i anknytning till bekämpningen av smittsamma sjukdomar hos husdjur på Åland handhas dock enligt lagens 30 § av landshapsregeringen eller av någon annan i landshapslagen bestämd myndighet.

6 Förslagets nationella beredning

Förslaget har föredragits i sektionen för jordbruk och livsmedel (EU 18) 6.6.2013.

7 Förslagets behandling i Europeiska unionens organ

Behandlingen av förslaget i rådets arbetsgrupp inleddes 3.6.2013

8 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet understöder kommissionens förslag. Det är viktigt att få en tydlig lagstiftning om bekämpningen av smittsamma djursjukdomar och att alla medlemsstater avsätter tillräckliga resurser för ändamålet. Det blir lättare för samtliga medlemsstater att iakttäga lagstiftningen när det nu gällande, splittrade och delvis föråldrade regelverket har samlats till ett enhetligt paket och de viktigaste författningarna överförs från direktiv till en förordning.

Man bör genom bestämmelser på lägre nivå sörja för att inte risken för sjukdomar ökar, i synnerhet inte i samband med överföringar av djur. Det här hänger speciellt samman med överföringar av vilda djur, för vilkas vidkommande behörigheten överförs till Europeiska unionen. Tilläggsgarantierna som har beviljats för salmonella bör kunna bevaras. Likaledes bör man sörja för att aktörernas och myndigheternas administrativa börda inte växer.

När uppgifterna om anläggningarna samt om transportörerna hålls tillgängliga bör man se till att säkerställa integritetsskyddet och informationssäkerheten.

Förslaget innehåller flera bestämmelser som överför behörigheten till kommissionen (delegerade akter, genomförandeakter). Statsrådet anser att bestämmelserna som bemyndigar att överföra behörigheten måste vara exakta och väl definierade samt tidsbegränsade.